

ומקשינן: אימר דאמרינן הכי גבי מומין, כלומר — מצינו סברא זו רק לעניין מומין, שאפילו אם התנתה עמו יכולה לומר "עכשיו איני יכולה לקבל", אבל לענין מזוני מי אמרינן הכי?!⁽¹⁸⁾

אלא ודאי מהורתא [מבואר] כדשינין מעיקרא. היינו, או כגון שאמר לה צאי מעשה יריך במזונותיך, או כשהדירה בהגעת זמן.

שנינו במשנה: "המדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום יעמיד פרנס":

ובפשטות כוונת המשנה, שיתן את מזונותיה לפרנס והוא יתנם לאשתו, או על כל פנים ישלם לפרנס על מנת שיוזן אותה.

ומקשינן: היאך התירו לו לזונה על ידי פרנס, וכי פרנס לאו שליחותיה קא עביד⁽¹⁹⁾?! והרי כאילו נהנתה ממש מנכסיו⁽²⁰⁾?

ומשינין: אמר רב הונא, באומר — "כל הזן אינו מפסיד", ואז אינו חייב לשלם למי שזן את אשתו, כיון שלא התחייב לו בפירוש על

עושה שום מעשה איסור, ולכן בזה מתייחס המעשה למשלח.

אך למעיין בסוגיא יתבאר, שלכאורה אין מקום כלל לקושיא, כיון שלענין נדרים אין אנו זקוקים לדיני שליחות, אלא כל מקום שהמשלח חייב לשלם לשליח נחשב כאילו נהנה המודר מנכסי המשלח, אפילו בלא פרשת שליחות.

וכן מדוקדק מדברי הראשונים בסוגיא (יעוין בשיטה מקובצת) שפרשו את הנדון בגמרא רק לגבי חיוב תשלומין שחייב המשלח לשליח, ולא לדיני שליחות.

וב"קובץ שיעורים" (אות רכט) הוכיח זאת, שאם נאמר שכאן הנדון הוא בדיני שליחות, אם כן יעמיד פרנס גוי שאינו בר שליחות לזונה? אלא ודאי שכל מקום שמשלם לפרנס נחשב הדבר כאילו נהנתה מנכסיו.

20. רש"י כתב "נמצא עובר על נדרו", ומשמע שהבעל הוא עובר על הנדר.

וכן דעת הרמב"ם (פרק י מהלכות נדרים הלכה יב) שהמדיר את חברו מדבר מסוים, ועבר חברו ונהנה מאותו דבר, עובר המדיר ב"לא יחל דברו", שהרי דברו הוא שנתחלל.

אך דעת הר"ן (נדרים דף טו א) שהמודר הוא

18. והטעם שמזונות גרוועים יותר ממומין לעניין סברת — "סבורה הייתי שאני יכולה לקבל", משום שבמומין אין האשה יודעת קודם שתינשא עד כמה יפריעו לה המומין, ולכן אף על פי שנתרצתה מראש להנשא יכולה לומר "עכשיו אין אני יכולה לקבל".

אך במזונות, אין הדבר קשור לעצם הנישואין, ובודאי ידעה מראש שלא תוכל להתקיים בלא מזונות, ובכל אופן התרצתה להנשא, לכן אינה יכולה לחזור בה כעת. (על פי דקדוק לשון רש"י).

19. הקשה הט"ז (יו"ד סימן קס ס"ק יא) ומה בכך שהשליח עושה את שליחותו, הלא "אין שליח לדבר עבירה", ובפשטות הכוונה שאין השליחות מתייחסת למשלח, ואם כן אף בנידון דידן לא תתייחס השליחות למשלח?

וייסד הט"ז מכח קושייא זו, שאף בדבר עבירה השליחות מתייחסת למשלח, אלא שאין המשלח נענש עבור מעשה העבירה שעשה השליח.

ובמשנה למלך (פרק ה מהלכות מלוה ולוה הלכה יד) כתב לתרץ באופן אחר — שבנידון דידן השליח אינו בר חיובא, כיון שהוא אינו